

Xxt! El sents?
Els arbres sí que el senten. Són els primers a saber que s'acosta.

Escolta! Els arbres del bosc profund i obscur s'estremeixen, agiten les fulles com si fossin embolcalls de paper de plata gas-tat. El vent arter, serpentejant per la capçada, xiuxiueja que aviat començarà.

Els arbres ho saben. Són antics i ja han vist de tot.

* * *

No hi ha lluna.

No hi ha lluna quan apareix l'home de fang. La nit s'ha posat un parell de guants fins de pell; ha estès un llençol fosc sobre la terra: un ardit, una disfressa, un encís, perquè tot caigui dolçament adormit sota el seu vel.

Foscor; més que foscor: pertot hi ha matisos, tonalitats, textures. Mira: la llanositat dels arbres arraulits, l'encoixinada extensió dels camps, la claror del fossat de melassa. I tanma-teix... Llevat que siguis molt desafortunat, no et deus haver adonat que alguna cosa s'ha mogut allà on res no s'havia de

moura. En realitat, ets afortunat. Ningú que hagi vist sorgir l'home de fang no ha viscut per explicar-ho.

Allà, ho veus? El fossat obscur i brillant, el fossat enfangat ja no resta immòbil. Al lluny ha aparegut una sobtada bombolla, una tremolor de petites onades, un lleu indicatiu.

Has desviat la mirada! I has obrat sàviament. Aquesta mena de visions no són per a persones com tu. Dirigirem la nostra atenció cap al castell: també s'hi agita alguna cosa.

Dalt de tot de la torre.

Estigues atent i ho veuràs.

Una nena aparta el cobrellit.

L'han fet anar a dormir fa unes hores; a l'estança contigua, la seva mainadera ronca lleugerament; somia sabons i lliris i gots alts de llet fresca tèbia. Però alguna cosa ha despertat la nena; s'incorpora d'esquitllentes; llisca sobre el llençol blanc i posa els peus pàl·lids i freds, l'un al costat de l'altre, sobre el terra de fusta.

No hi ha lluna que li permeti veure-hi ni que la vegin, però així i tot la finestra l'atreu. El vidre bisellat és fred; percep l'aire trèmul i glaçat de la nit mentre s'enfila fins a dalt de la prestatgeria i s'asseu a la lleixa dels llibres arraconats de la infància, víctimes del seu acuit per créixer i anar-se'n d'allà. Amb la camisa de dormir s'embolica les pàl·lides cames i recolza la galta en el buit que li queda entre els genolls.

El món és allà a fora, i les persones s'hi mouen com nines de corda.

Un dia no gaire llunyà, el veurà per si mateixa. Perquè si el castell té forrellats en totes les portes i reixes a les finestres, no és pas per impedir que ella en surti, sinó perquè aquell ésser no hi entri.

Aquell ésser.

N'ha sentit històries. Tot ell és una història. Un relat de fa molts anys. I les reixes i els forrellats són els vestigis d'un

temps en què les persones creien en aquestes coses. Rumors sobre monstres que esperen als fossats, a l'aguait de belles donzelles. Un home víctima d'una antiga injustícia que busca venjança, una vegada i una altra.

Però a la nena –que arrufaria les celles si sabés que li diuen així– ja tant se li'n donen els contes de fades i els monstres de la infància. És inquieta, moderna, adulta, i anhela escapar. Aquella finestra, aquell castell, ja no són suficients. I tanmateix, de moment és tot el que té, i, malenconiosa, observa a través del vidre.

A l'exterior, al lluny, a la vall que cau entre els turons, el poble comença a endormiscar-se. Un tren monòton i llunyà, l'últim de la nit, anuncia la seva arribada: un xisclet solitari que no rep cap resposta; i el cap d'estació, amb un rígid barret de tela, s'afanya matusserament a enlairar la bandera. Al bosc del costat, un caçador furtiu observa la seva presa i somia tornar a casa seva i dormir, mentre als afores del poble, en una caseta amb la pintura escarbotada, plora un nounat.

Esdeveniments perfectament quotidians en un món on tot té sentit; on allò que hi és, es veu, i allò que no es veu és que no existeix. Un món certament diferent d'aquell en què la nena s'ha despertat.

Perquè allà baix, més a prop d'on se li ha acudit observar, ara mateix passa alguna cosa.

* * *

El fossat ha començat a respirar. Al fons, enfangat, batega humit el cor de l'home enterrat. Un soroll que no és l'udol del vent s'alça des de les profunditats i aguaita la superfície. La nena ho sent; o més aviat, ho percep, ja que els fonaments del castell i el fang estan units, i el gemec es filtra a través de les pedres, puja pels murs, pisos amunt, i d'una forma impercep-

tible arriba a la lleixa on seu. Un llibre, apreciat en altres temps, cau a terra, i la nena de la torre se sobresalta.

L'home de fang obre un ull. El tanca i el torna a obrir, amb un moviment ràpid, brusc. Potser encara pensa en la família que va perdre, en la bella esposa i els dos nadons rodanxons i rosats que va deixar enrere. Potser la seva ment torna enrere fins als dies de la seva infantesa, quan corria amb el seu germà pels camps de joncs fins i pàl·lids. O potser recorda aquella altra dona, la que el va estimar abans que morís, la que amb els seus afalacs i atencions i la seva negativa a ser rebutjada va fer que l'home de fang ho perdés tot.

* * *

Alguna cosa canvia. La nena ho percep i s'esgarrafa. Recolza la mà sobre la finestra glaçada i hi deixa un rastre en forma d'estrella. L'hora de les bruixes plana damunt seu, encara que no sàpiga donar-li un nom. Ningú no la pot ajudar. El tren se n'ha anat; el caçador furtiu dorm al costat de la seva dona; el nadó també dorm: ha desistit de cridar al món tot el que ja sap. Al castell, la nena de la finestra és l'única que està desperta; la seva mainadera ha deixat de roncar i respira amb tanta suavitat que sembla inerta. Al bosc, els ocells també guarden silenci, amb el cap a recer de les ales tremoloses, amb els ulls tancats en una línia gris davant d'allò que ja saben que s'acosta.

Només hi són la nena i l'home que es desperta del fang. El cor se li accelera, perquè li ha arribat l'hora i ja no falta gaire. Fa girar els canells, els turmells, s'aixeca del seu llit de fang.

No miris. T'ho suplico, aparta l'esguard mentre trenca la superfície, mentre puja des del fossat, mentre es dreça sobre la riba molla i fosca, alça els braços i respira profundament: ara ja recorda què és respirar, estimar, desitjar.

Val més que observis els núvols de tempesta. Fins i tot en la foscor es veu com s'acosten. Un terrabastall de núvols furiosos, amenaçadors, que retrunyen, roden, xoquen, fins a arribar a dalt de la torre. És l'home de fang qui fa venir la tempesta, o és la tempesta que fa venir l'home de fang? Ningú no ho sap.

Des de la seva talaia, la nena inclina el cap mentre les primeres gotes vacil·lants esquitxen els vidres i es troben amb la seva mà. El dia havia estat agradable, no gaire calorós; el vespre, fresc. No hi havia cap indici de tempesta de mitjanit. L'endemà al matí, els vilatans observaran amb sorpresa la terra humida, somriuran i, rasant-se el cap, diran: «Increïble! Ni tan sols ens n'hem adonat!».

Però, mira! Què és això? Una massa, una silueta s'enfila pels murs de la torre. La figura es mou ràpida, àgil, inversemblant. És evident que cap home no pot aconseguir una gesta com aquesta.

Arriba a la finestra de la nena. Ja són cara a cara. Ella el veu a través del vidre bisellat, a través de la pluja, ara torrencial: una criatura monstruosa, enfangada. Obre la boca per cridar, per demanar ajuda, però en aquest precís instant, tot canvia.

Davant dels seus ulls, ell canvia. Ella el veu a través de les capes de fang. A través de generacions de foscor, fúria i tristesa, veu el rostre humà. El rostre d'un jove. Un rostre oblidat. Un rostre d'immensa nostàlgia, pesar i bellesa. Aleshores la nena, sense pensar-s'ho, obre el pestell de la finestra. Per resguardarlo de la pluja.

Raymond Blythe, pròleg de *La veritable història de l'home de fang*.

LES HORES LLUNYANES

PART

Una carta perduda arriba al seu destí

1992

Tot va començar amb una carta. Una carta perduda durant molt de temps, que havia esperat mig segle en una saca de correus oblidada, a les golfes fosques d'una casa insignificant de Bermondsey. Hi penso sovint, en aquella saca de correus; en els centenars de cartes d'amor, factures de botigues, targetes d'aniversari, notes de fills als seus pares que s'hi amuntegaven i hi sospiraven, mentre els seus missatges frustrats xiuxiuejaven en la foscor, esperant que algú notés la seva presència. Perquè, com se sol dir, una carta sempre buscarà un lector; tard o d'hora, d'una manera o d'una altra, les paraules trobaran la manera de sortir a la llum, de revelar els seus secrets.

Perdó, sóc una romàntica: un costum adquirit després de molts anys de llegir novel·les del segle XIX a la llum d'una llanterna mentre els meus pares creien que dormia. El que vull dir és que si l'Arthur Tyrell hagués estat una mica més responsable, si no hagués begut tants ponxos de rom aquell Nadal del 1941, si no hagués tornat a casa per submergir-se en un son alcohòlic en lloc de completar l'entrega del correu, si la saca no hagués quedat oculta a les golfes de casa seva fins que va morir, cinquanta anys més tard, quan una de les seves filles la va descobrir i es va posar en contacte amb el *Daily Mail*, tot hauria estat dife-

rent. Per a la mama, per a mi i, especialment, per a la Juniper Blythe.

Potser ja ho van llegir quan va passar. Va sortir en tots els diaris i als telenotícies. El Canal 4 fins i tot va emetre un programa especial en què van convidar alguns dels destinataris de les cartes perquè en parlessin, perquè parlessin de les veus que havien tornat del passat per sorprendre'ls. Hi va anar la dona de l'enamorat que havia servit a la RAF, i l'home de la targeta d'aniversari que li havia enviat el seu fill a qui havien evacuat, un nen que havia mort unes setmanes després a causa d'una ferida de metralla. Em va semblar un bon programa, a estones commovedor, amb històries alegres i tristes intercalades amb antigues seqüències filmades de la guerra. Em vaig posar a plorar en un parell d'ocasions, però això tampoc no és gaire indicatiu de res: sóc bastant propensa a plorar.

La mama, però, no va anar al programa. Els productors s'hi van posar en contacte i li van preguntar si a la seva carta hi havia alguna cosa especial que volgués compartir amb la resta del país, però ella va dir que no, que només era una comanda de roba d'una botiga que havia tancat molts anys enrere. No era cert. Ho sé perquè jo hi era quan va arribar. Vaig presenciar la seva reacció davant la carta perduda, i puc dir que no va ser gens normal.

Va ser un matí a la darrerria de febrer. L'hivern encara no reculava, els parterres eren glaçats, i jo havia vingut per ajudar amb el rostit del diumenge. Ho faig perquè als meus pares els agrada, malgrat que sóc vegetariana i sé que en algun moment del dinar la mare començarà a preocupar-se, després s'angoixarà, i finalment no podrà contenir-se i em deixarà anar un reguitzell d'estadístiques sobre les proteïnes i l'anèmia.

Jo pelava patates a la pica quan la carta va caure al terra per la ranura de la porta. El fet que els diumenges normalment no es reparteixi la correspondència ens hauria hagut de fer po-

sar en guàrdia, però no va ser així. Jo, per la meva banda, estava molt ocupada pensant com comunicaria als pares que en Jamie i jo ens havíem separat. Ja feia dos mesos, sabia que havia de dir alguna cosa, però com més ho ajornava, més difícil se'm feia. I tenia els meus motius per callar: els pares s'havien mostrat recelosos respecte a en Jamie des d'un bon principi, no es prenién els disgustos amb tranquil·litat, i la mama es preocuparia més de l'habitual si s'assabentava que vivia sola al pis. Però, per sobre de tot, m'aterrava la inevitable i incòmoda conversa que s'esdevindria a continuació. A la cara de la mama primer hi apareixeria el desassossec, després l'alarma, seguida de la resignació quan compregués que el codi maternal requeria alguna mena de consol per part seva. Però val més que tornem a la carta.

Un soroll; alguna cosa cau suaument a través de la ranura.

—Edie, la pots agafar?

Era la veu de la mare (l'Edie sóc jo; perdó, ho hauria d'haver dit abans).

Va assenyalar amb el cap en direcció al passadís, i amb la mà que no tenia dins del pollastre va fer un gest.

Vaig deixar la patata, em vaig eixugar les mans amb un drap i vaig anar a buscar la correspondència. Sobre l'estora hi havia una sola carta: un sobre oficial de correus. Segons declarava, era «correu enviat a una nova direcció». L'hi vaig llegir a la mare mentre entrava a la cuina.

Ella ja havia farcit el pollastre i s'estava eixugant les mans. Arrufant lleugerament les celles, per costum més que perquè tingués cap expectativa en particular, va observar la carta i va agafar les ulleres de llegir, que havia deixat sobre la pinya que hi havia a la fruitera. Va donar una ullada a la inscripció de correus i, parpellejant, va començar a obrir el sobre.

Vaig seguir pelant patates, una feina bastant més atractiva que veure la mare mentre obria la seva correspondència, de manera que em sap greu dir que no vaig veure la seva expressió

quan, de l'interior d'aquell sobre, en va treure un altre de més petit —prestant atenció a la fragilitat del paper i a l'antic segell de correus— i el va girar per llegir-ne el nom del remitent. Des d'aleshores, però, me l'he imaginada moltes vegades: m'he imaginat que les galtes li empal·lidien de cop i que els dits li tremolaven tant que trigava alguns minuts a poder obrir el sobre.

No va caldre, però, que m'imaginés el soroll: un gemec horrible i gutural, seguit immediatament d'una sèrie de sanglots que van inundar l'aire i que van fer que em rellisqués el pelador i em tallés el dit. M'hi vaig acostar.

—Mama... —vaig dir, rodejant-la per les espatlles, tot procurant de no tacar-li de sang el vestit.

No va dir res. Més tard em va explicar que en aquell moment no va poder. Es va quedar dreta, immòbil, mentre les llàgrimes li lliscaven per les galtes, aferrant aquell sobre petit i estrany —d'un paper tan fi que s'hi distingia la carta doblegada de l'interior—, estrenyent-lo contra el pit. Llavors va desaparèixer per les escales en direcció a la seva habitació, deixant una vaga empremta d'instruccions sobre el pollastre, el forn i les patates.

La seva absència va sumir la cuina en un silenci penós. Vaig mantenir la calma, em vaig moure amb lentitud per no pertorbar-lo. La mare no acostuma a plorar, però aquell moment, juntament amb la congoixa que em provocava, em resultava estranyament familiar, com si ja l'haguéssim viscut abans. Al cap de cinc minuts que vaig aprofitar per pelar patates, vaig considerar diverses opcions sobre la identitat del remitent, em vaig preguntar com havia d'actuar i, finalment, vaig trucar a la seva porta i li vaig preguntar si volia un te. Ja s'havia recuperat, i vam seure cara a cara a la petita taula de fòrmica de la cuina. Mentre jo fingia no haver-me adonat que havia plorat, va començar a parlar del contingut del sobre.

—És una carta d'algú que vaig conèixer fa molt de temps. Quan tot just era una nena de dotze o tretze anys —va explicar.

Em va venir una imatge a la ment, el record d'una fotografia que havia vist al costat del llit de la meva àvia moribunda. Tres nens —la mare era la més petita, amb els cabells curts i foscos— en un primer pla, enfilats sobre alguna cosa. Era estrany: havia segut al costat de l'àvia centenars de vegades, i així i tot no aconseguia recordar les faccions d'aquella nena. Potser és que quan som petits no tenim cap interès a saber qui eren els nostres pares abans que naixéssim, llevat que algun fet concret ens faci mirar cap al passat.

—No t'he parlat gaire d'aquesta època, oi? La guerra, la Segona Guerra Mundial. Van ser temps terribles, plens de confusió, de destrucció; semblava... —La mama va sospirar i després va continuar: —Feia l'efecte que el món no tornaria mai més a la normalitat, que el seu eix s'havia desplaçat i que ja res no podria tornar a ajustar-lo —va dir, observant la tassa fumejant i passant-hi els dits per la vora—. Jo vivia en una caseta a Barlow Street, prop d'Elephant & Castle, amb la meva família: la mama, el papa, la Rita i l'Ed. El dia en què va esclatar la guerra ens van reunir a tots els nens a l'escola, des d'allà ens van portar a l'estació i ens van fer pujar al tren. No ho oblidaré mai. Anàvem tots amb les nostres targetes d'identificació, les nostres cares de desassossec i el nostre equipatge. Les mares, penedides, van córrer fins a l'estació per demanar a crits al guàrdia que deixés baixar els seus fills; aleshores van demanar a crits als seus fills grans que cuidessin els seus germanets, que no els perdessin de vista.

La mama va romandre un instant en silenci, mossegant-se el llavi inferior. Semblava que reproduís l'escena mentalment.

—Deves tenir molta por —vaig dir en veu baixa. Si a la nostra família fóssim més expressius, m'hi hauria acostat per agafar-li la mà.

—Al principi sí —va respondre ella, abans de treure's les ulleres i fregar-se els ulls. Sense ulleres, el seu rostre tenia un as-

pecte vulnerable, inacabat, semblava un animalet nocturn confós per la llum del dia. Em vaig sentir alleujada quan se les va tornar a posar i va seguir—: No havia estat mai fora de casa, no havia passat mai la nit lluny de la mare, però m'acompanyaven el meu germà i la meva germana, que eren més grans que jo. Mentre el tren avançava i una mestra repartia xocolatines, tot-hom es va començar a animar i a considerar l'experiència gairebé com una aventura. T'ho imagines? Havia esclatat la guerra i nosaltres cantàvem, menjàvem peres en conserva i jugàvem al «veig, veig» mentre miràvem per la finestreta.

»Finalment vam arribar a una ciutat anomenada Cranbrook, on ens vam dividir en grups i vam pujar en diferents cotxes. El cotxe en què anàvem la Rita, l'Ed i jo ens va dur al poble de Milderhurst. Allà ens van conduir en fila fins a una sala gran. Ens hi esperava un grup de dones que, amb un somriure pintat al rostre i una llista a la mà, ens van fer formar files. Els habitants d'aquell lloc van començar a passejar-se entre nosaltres i a fer les seves eleccions.

»Els més petits els escollien ràpid, especialment els més agraciats. Potser es pensaven que els donarien menys feina, que farien menys ferum de Londres —va comentar la mama, i va somriure amb amargor—. Però aviat es toparien amb la realitat. El meu germà va ser un dels primers que van escollir. Era un nen fort, alt per la seva edat, i els grangers necessitaven desesperadament un fill que els ajudés amb la feina. La Rita la van escollir una mica després, juntament amb la seva amiga de l'escola.

No vaig poder més. Vaig allargar la mà i la vaig posar sobre la seva.

—Ai, mama...

—No t'amoïnis —va dir ella. Va alliberar la mà de seguida i em va donar uns copets als dits—. No vaig ser pas l'última. Encara érem uns quants... Hi havia un nen petit que tenia una malaltia terrible a la pell. No sé què se'n va fer, però encara hi

era quan vaig marxar. Saps què? Després d'allò, durant molt de temps, durant anys, em vaig obligar a comprar la fruita sense escollir-la, encara que estigués feta malbé. Res d'examinar-la i tornar-la a deixar a l'estant si no em feia el pes.

— Però finalment et van escollir.

— Sí, em van escollir. — La mama va joguinejar amb alguna cosa que tenia a la falda i va abaixar la veu. Em vaig haver d'acostar per sentir-la. — Va arribar tard. La sala era gairebé buida, la majoria dels nens ja havien marxat i les dames del Servei de Voluntàries ja recollien el servei de te. Jo havia començat a ploriquejar, tot i que molt discretament. I aleshores, de sobte, va arribar ella, i la sala, fins i tot l'aire, va semblar que s'alteraven.

— Que s'alteraven? — vaig preguntar arrufant les celles. Vaig recordar l'escena de *Carrie*, quan explota el llum.

— És difícil d'explicar. No has conegut mai ningú que sembli que porti la seva pròpia atmosfera allà on vagi?

Potser sí. Vaig arronsar les espatlles, vacil·lant. La meua amiga Sarah fa que tothom es giri per mirar-la quan passa; no és precisament un fenomen atmosfèric, però bé...

— No, és clar. Dit així, sembla absurd. Vull dir que era diferent, més... Ai, no ho sé. Simplement més. Tenia una bellesa estranya, els cabells llargs, els ulls grans, un aspecte una mica salvatge, però no era tan sols això el que la diferenciava. En aquella època, al setembre del 1939, tot just tenia disset anys, i tanmateix em va fer l'efecte que la resta de dones es replegaven quan va arribar.

— En senyal de reverència?

— Sí, exacte: de reverència. Semblaven sorpreses de veure-la, i insegures; no sabien com comportar-se. Al final, una d'elles va començar a parlar, li va preguntar si podia ajudar-la, però la noia simplement va agitar els llargs dits en l'aire i va anunciar que venia a buscar el seu evacuat. Això és el que va dir: no un evacuat, sinó el seu evacuat. I llavors es va dirigir directament

cap a on era jo, asseguda al terra. «Com et dius?», em va preguntar; i quan li vaig respondre em va somriure i va comentar que devia estar cansada després d'un viatge tan llarg. «T'agradaria venir a casa meva?», va dir. Vaig assentir, suposo, perquè es va girar cap a la dona que semblava la cap, la que tenia la llista, i va anunciar que se m'emportaria.

— Com es deia?

— Blythe — va dir la mare, reprimint una lleugera tremolor —. Juniper Blythe.

— I va ser ella qui et va enviar la carta?

La mama va assentir.

— Em va portar fins al cotxe més luxós que havia vist mai i va conduir fins al lloc on viuria amb les seves germanes. Vam travessar uns grans portals de ferro d'un camí sinuós i vam arribar en un enorme edifici de pedra envoltat d'un bosc espès. El Castell de Milderhurst.

Aquell nom semblava tret d'una novel·la gòtica. Vaig sentir una esgarripança. Vaig recordar els plors de la mama mentre llegia el nom de la dona i l'adreça al revers del sobre. Havia sentit històries sobre els evacuats, sobre coses que els havien passat.

— I era un lloc horrorós, oi? — vaig preguntar de sobte.

— Oh, no, gens ni mica. No era pas horrorós, al contrari.

— Però la carta et va fer...

— La carta va ser una sorpresa, res més. Un record de fa molts anys.

La mama va callar. Vaig pensar en l'evacuació; per a ella devia ser aclaparador, terrorífic, estrany el fet que l'enviessin a un lloc desconegut, on tot i tothom era tan diferent. Jo encara tenia fresques les experiències de la meua infantesa, l'horror de llançar-me a situacions noves, desconcertants, els furiosos vincles forjats — per necessitat, per supervivència — amb edificis, amb adults comprensius, amb amics especials.

En recordar aquelles amistats peremptòries, se'm va acudir una cosa.

— Mama, després de la guerra no vas tornar mai a Milderhurst?

Ella va aixecar bruscament la vista.

— I és clar que no. Per què hi hauria d'haver tornat?

— No ho sé. Per saludar els coneguts, per saber què se n'ha fet. Per visitar la teva amiga.

— No — va respondre amb fermesa —. Tenia la família a Londres, la mare no podia prescindir de mi, i a més a més, hi havia moltes coses a fer després de la guerra. La vida real va seguir el seu curs.

I amb aquelles paraules, el vel familiar va caure sobre nostre i vaig saber que la conversa s'havia acabat.

* * *

Al final no ens vam menjar el pollastre. La mama va dir que no es trobava bé i em va preguntar si ho podíem deixar per un altre cap de setmana. Em va semblar poc adient recordar-li que de totes maneres jo no menjo carn i que la meva assistència era una mena de servei filial. Li vaig dir que no hi tenia cap inconvenient i li vaig suggerir que se n'anés a estirar una estona. S'hi va avenir i, mentre jo recollia les meves coses per ficar-les a la bossa, es va prendre dues aspirines i em va recordar que em protegís les orelles del vent.

El papa es va passar tota l'estona que va durar aquest episodi dormint. És més gran que la mama i es va jubilar fa uns mesos. La jubilació no li prova: durant la setmana deambula per la casa, buscant coses per arreglar i endreçar — i fent parar boja la mama —, i els diumenges descansa a la seva butaca. És el dret natural de l'home de la casa, assegura a qui està disposat a escoltar-lo.

Li vaig fer un petó a la galta i vaig marxar. Anant cap al metro, em vaig enfrontar amb el vent glaçat, cansada, nerviosa i una mica deprimida perquè havia de tornar sola al pis endimoniadament car que fins feia poc havia compartit amb en Jamie. I en algun punt entre les estacions de High Street Kensington i Notting Hill, em vaig adonar que la mama no m'havia explicat què hi deia a la carta.

Un record revelador

Ara, mentre escric, em decep una mica el meu comportament. Tots som experts en perspicàcia i, sabent el que hauria pogut descobrir, m'és fàcil preguntar-me per què no vaig indagar una mica més. Però tampoc no us penseu que sigui una perfecta idiota. Al cap d'uns dies vaig anar a prendre el te amb la mare i, tot i que no vaig aconseguir parlar-li de la meva nova situació, li vaig preguntar pel contingut de la carta. Va eludir la pregunta, va dir que no era res important, poca cosa més que una salutació; que la seva reacció s'havia degut a la sorpresa, res més. En aquella època jo no sabia que la mama era tan bona mentint. No tenia motius per dubtar-ne, per seguir preguntant o per prestar més atenció al seu llenguatge corporal. En general, tendim a creure allò que ens diuen, especialment si ve de gent que coneixem o que ens resulten familiars, persones de confiança. Almenys, això és el que em passa a mi; o em passava.

Durant un temps em vaig oblidar del Castell de Milderhurst i de l'evacuació de la mama, i fins i tot de l'estrany fet que mai no n'hagués sentit a parlar. Com en la majoria dels casos, era molt fàcil trobar-hi una explicació: només calia proposar-s'ho. La mama i jo ens portàvem bé, però mai no havíem estat especialment íntimes, i certament no ens embarcàvem en llar-

gues converses sobre el passat familiar. Ni tampoc sobre el present. En resum, la seva evacuació havia estat una experiència agradable però gens memorable; no tenia motius per voler-la compartir amb mi. I Déu sap que jo tampoc no li explicava tot.

Més difícil de racionalitzar era la forta i estranya sensació que m'havia envaït en veure la seva reacció davant la carta; la inexplicable convicció que hi havia un record important que no podia acabar de precisar. Alguna cosa que havia vist o sentit, i oblidat, voletejava pels foscos racons de la meua ment, negant-se a aturar-se, impedit que li donés un nom. M'esforçava a recordar si anys enrere havia arribat cap altra carta que també l'hagués fet plorar. Era inútil: la sensació, esmunyedissa i difusa, es negava a aclarir-se. Vaig decidir que tot plegat devia ser obra de la meua imaginació febril; els meus pares sempre m'havien dit que em portaria problemes si no vigilava.

En aquella època tenia preocupacions més apressants: concretament, on aniria a viure quan se m'acabés el contracte de lloguer del pis. Els sis mesos pagats per endavant havien estat el regal de comiat d'en Jamie, una mena de disculpa, una compensació pel seu comportament reprotxable. Tenia temps fins al juny. Havia revisat els anuncis dels diaris i els aparadors de les immobiliàries, però amb el meu modest salari era difícil trobar un habitatge que fos a prop de la feina.

Sóc editora a l'editorial Billing & Brown. És una petita editorial familiar d'aquí, de Notting Hill. La van fundar a la darrereria dels anys quaranta en Herbert Billing i en Michael Brown, amb l'objectiu inicial de publicar els seus propis poemes i peces teatrals. Crec que, quan van començar, van fer-se una bona reputació, però amb el pas dels anys, a mesura que les editorials més importants van anar assolint les seves quotes de mercat i que el gust del públic pels títols de culte va començar a declinar, es van veure obligats a publicar uns gèneres que amablement van denominar «especialitzats», i uns altres als quals es

referien, menys amablement, amb el nom de «vanitats». El senyor Billing —el seu nom de pila és Herbert— és el meu cap; i també és el meu mentor, el meu defensor i el meu amic. No en tinc gaires. En tot cas, no dels que són vius i respiren. No vull semblar trista o solitària; simplement no sóc de la mena de persones que acumula amics o gaudeix de les multituds. Sóc bona amb les paraules, però no amb les parlades; sovint penso que seria meravellós relacionar-me només a través del paper. I suposo que, en certa manera, és el que faig, perquè tinc centenars d'amics d'aquesta altra mena, que viuen entre portades, en glòries pàgines impreses, en històries que sempre es desenvolupen de la mateixa manera i que no perden mai l'alegria, que m'agafen per la mà i em guien a través de mons d'extraordinari terror i de plaer entusiasta. Companys apassionants, dignes, fiables —alguns d'ells carregats de savis consells—, però, per desgràcia, poc aptes per oferir-me una habitació per un parell de mesos.

Tot i que no tenia cap experiència en separacions —en Jamie va ser el meu primer xicot, el primer amb qui vaig projectar un futur—, sospitava que era el moment de demanar favors als amics. Vaig recórrer a la Sarah. Totes dues havíem crescut al mateix barri, i casa meva s'havia convertit en la seva segona llar; venia sempre que algun dels seus quatre germans petits la feia sortir de polleguera i necessitava escapar-ne. M'afalagava que algú com la Sarah veiés com un refugi aquella casa dels meus pares, situada als afores i una mica austera. Vam ser molt amigues durant tota la secundària, fins que van enganxar la Sarah massa vegades fumant als lavabos i va canviar les classes de matemàtiques per un institut de bellesa. Ara treballa per compte propi per a revistes i pel·lícules. Té un èxit espantós, però desgraciadament això significa que, quan la vaig necessitar, ella era a Hollywood convertint actors en zombis, i el seu pis, amb la corresponent habitació dels convidats, l'havia llogat a un arquitecte australià.

Durant un temps em vaig preocupar i em vaig imaginar amb tota mena de detalls l'estil de vida que hauria de dur si fos un «sense sostre», fins que en Herbert, fent un acte de cavallerositat, em va oferir el sofà del seu pis petit, a sota de l'oficina.

— Després de tot el que has fet per mi? — va dir, quan li vaig preguntar si parlava seriosament —. Em vas fer aixecar el cap. Em vas salvar!

Em va semblar que exagerava. No li havia aixecat literalment el cap, però sabia a què es referia. Després de treballar un parell d'anys a l'editorial, quan el senyor Brown va morir, vaig començar a buscar una feina més emocionant. Però a en Herbert l'havia afectat tant la mort del seu company, que no vaig poder deixar-lo, almenys no en aquell moment. Pel que es veia, no tenia ningú, llevat de la seva gosseta rodanxona, i tot i que mai no me n'hagués parlat, el caire i la intensitat de la seva pena em van fer deduir que ell i el senyor Brown havien estat alguna cosa més que socis. En Herbert va deixar de menjar, de dutxar-se, i un matí es va emborratxar amb ginebra malgrat ser abstemi.

No em quedaven gaires opcions: vaig començar a fer-li el menjar, li vaig confiscar la ginebra i, quan les xifres van caure en picat i no aconseguia despertar-li l'interès, em vaig encarregar jo mateixa de trucar a totes les portes per aconseguir-nos feina. Vam començar a imprimir prospectes per a les botigues de la zona. Quan en Herbert se'n va assabentar, em va estar tan agraït que va sobrevalorar una mica la meva iniciativa. Va començar a referir-se a mi com la seva *protégée*, i a fer volar coloms sobre el futur de Billing & Brown: junts faríem renéixer l'empresa en honor al senyor Brown. Els ulls li van tornar a brillar i jo vaig ajornar la cerca d'una nova feina.

I aquí em teniu. Vuit anys després. La Sarah no ho entén. És difícil fer entendre a algú com ella, una persona intel·ligent i creativa que es nega a fer qualsevol cosa que no sigui en els seus termes, que la resta de nosaltres tenim criteris diferents sobre què

és una vida satisfactòria. Jo treballo amb persones que adoro, guanyo prou diners per mantenir-me (potser no prou per a un pis de dues habitacions a Notting Hill), em puc passar el dia jugant amb les paraules i les frases, contribuir que les persones expressin les seves idees i realitzin el somni de publicar la seva obra. Això no vol dir que manqui de perspectives. L'any passat en Herbert em va ascendir al càrrec de vicepresidenta. Tant li fa que siguem els únics treballadors a jornada plena a l'oficina. Fins i tot vam fer una petita cerimònia. La Susan, l'empleada que fa mitja jornada, va preparar un pastís i va portar vi en el seu dia lliure perquè tots tres brindéssim amb vi sense alcohol amb tasses de te.

En vista de l'imminent desallotjament, vaig acceptar de gust l'ofertament d'un lloc per dormir. Un gest realment commovedor, sobretot si tenim en compte les petites dimensions del seu pis. A més, no tenia cap altra opció.

— Perfecte! La Jess es posarà molt contenta, li encanta tenir convidats — va declarar en Herbert, exultant.

Així doncs, al maig em vaig disposar a abandonar per sempre el pis que havia compartit amb en Jamie, a girar l'últim full en blanc de la nostra història i a començar-ne una de nova, només meva. Tenia la feina. Tenia bona salut. Tenia una enorme quantitat de llibres. Només havia de ser valenta i enfrontar-me a la immensitat dels dies grisos i solitaris que havien de venir.

En realitat, crec que me'n vaig sortir prou bé, i només de tant en tant em permetia submergir-me en sentimentalismes. En aquells moments necessitava un racó fosc i tranquil per poder lliurar-me completament a la fantasia; imaginava amb tota mena de detalls els futurs dies insípidos en què caminaria pel nostre carrer, m'aturaria davant d'aquell edifici, observaria l'ampit de la finestra on feia créixer les meves plantes i distingiria una silueta a través del vidre. Només cal donar una ullada a la fràgil barreira que separa el passat del present per experimentar el dolor físic que provoca adonar-se que som incapaços de tornar enrere.

* * *

Quan era petita era una somiatruïtes, i un motiu de permanent frustració per a la meua pobra mare. Es desesperava quan trepitjava un toll enfangat, quan m'havia d'apartar de la cuneta o d'un autobús que passava a tota velocitat. Em deia coses com ara: «És perillós perdre's en la pròpia ment». O bé: «Si no veus el que passa al teu voltant, pots tenir un accident. Has de parar més atenció».

Per a ella era fàcil: és la dona més sensata i pragmàtica que hagi existit mai. Però no resultava tan simple per a una nena que s'havia acostumat a viure dins la seva pròpia imaginació des del primer cop que s'havia preguntat: «Què passaria si...?». Evidentment, no vaig deixar mai de fantasiejar, simplement vaig aprendre a amagar-ho. Però d'alguna manera la mare tenia raó, perquè la mania que tenia d'imaginar el meu trist i depriment futur sense en Jamie va fer que el que va passar a continuació m'agafés totalment desprevinguda.

A la darrereria de maig vam rebre una trucada d'un pretès mèdium que volia publicar un manuscrit sobre les seves trobades espiritistes a Rommey Marsh. Quan un client potencial es posa en contacte amb nosaltres fem tots els possibles per aconseguir-lo, motiu pel qual em vaig trobar conduint el vell Peugeot d'en Herbert en direcció a Kent per conèixer-nos, conversar i, amb una mica de sort, firmar un contracte. No condueixo gaire sovint i detesto l'autopista quan hi ha massa trànsit, de manera que vaig sortir de matinada, pensant que així em trobaria la carretera bastant tranquil·la per poder tornar aviat a Londres.

A les nou ja hi era. La reunió va anar prou bé, vam arribar a un acord, vam firmar un contracte, i al migdia ja tornava a ser a l'autopista. En aquella hora hi havia bastant de trànsit a la carretera, i allò era contraproductiu per al cotxe d'en Herbert, que no podia circular a més de vuitanta per hora sense córrer el risc

de perdre un pneumàtic. Em vaig col·locar en el carril de vehicles lents, però tot i això no vaig poder evitar que els altres conductors fessin sonar el clàxon i remenessin el cap en senyal de desaprovació. No és bo per a l'ànima sentir que s'és una nosa, especialment quan no es pot fer res per evitar-ho. Vaig abandonar l'autopista a Ashford i vaig agafar una carretera secundària. El meu sentit de l'orientació és bastant dolent, però a la guanterera hi havia un mapa i em vaig resignar a aturar-me regularment per consultar-lo.

Al cap de gairebé mitja hora estava irremeiablement perduda. Encara no sé ben bé com va anar tot plegat, però sospito que l'antiguitat del mapa hi va contribuir. I també el fet que conduís admirant el paisatge — camps plens de flors silvestres que decoraven les cunetes a tots dos cantons del camí — en lloc de parar més atenció a la carretera. Fos quin fos el motiu, ara ja tant li fa. El cas és que em vaig adonar que havia perdut la meua localització al mapa. Avançava per un camí estret sobre el qual uns arbres frondosos i alts havien format una mena de dosser. Finalment ho vaig haver d'admetre: no tenia ni la més remota idea de si em dirigia cap al nord, al sud, a l'est o a l'oest.

De tota manera, no em vaig preocupar gaire, almenys al principi. Suposava que si seguia aquell camí, tard o d'hora arribaria a alguna cruïlla, una indicació, una fita a la vora de la carretera on algú prou amable em dibuixés una gran X vermella al mapa. No havia de tornar a la feina aquella tarda; les carreteres no eren pas infinites; l'únic que havia de fer era tenir els ulls ben oberts.

I així va ser com el vaig veure, quan va treure el nas per un muntijol d'heura una mica agressiu. Era un d'aquells pals indicadors antics blancs, amb els noms dels pobles del voltant gravats en fletxes que indiquen les respectives direccions: «Milderhurst, 5 km».

Vaig aturar el cotxe i vaig llegir de nou l'indicador. Vaig sentir una esgarripança a l'esquena. Un estrany sisè sentit es va apoderar de mi i va ressorgir aquell borrós record que havia lluitat per treure a la superfície des del febrer, quan havia arribat aquella carta perduda de la mama. Com en un somni, vaig baixar del vehicle i em vaig encaminar cap a la direcció que indicava aquell senyal. Em feia l'efecte que m'observava a mi mateixa des de fora, com si ja sabés què m'hi trobaria. I potser ho sabia.

Perquè era allà, a menys d'un quilòmetre seguint aquell camí, just on m'havia imaginat que seria. Entre els matolls s'alçava un enorme reixat de ferro, impressionant en altres temps. Ara, les làmines, inclinades les unes cap a les altres, formaven un angle trencat, com si compartissin una pesada càrrega. A la petita garita de pedra, un senyal oxidat deia «Castell de Milderhurst».

Mentre avançava pel camí en direcció al reixat, el cor em bategava ràpid i enèrgic. Vaig aferrar un barrot amb cada mà —vaig sentir el ferro fred, aspre i oxidat a les mans— i hi vaig recolzar lentament el rostre i el front. Vaig seguir amb els ulls el camí de grava que s'allunyava, sinuós, i pujava per la muntanya, fins a creuar un pont i perdre's en l'espessor d'un bosc.

Tot i la seva bellesa, malenconia i frondositat, no va ser el paisatge el que em va deixar glaçada. Va ser el fet de comprendre sobtadament, de saber amb una certesa absoluta que ja hi havia estat. Que sobre aquell gran portal, entre aquelles reixes, havia albirat els ocells que volaven com retalls de cel nocturn sobre l'exuberant bosc.

Els detalls, entre xiuxiueigs, anaven trobant el seu lloc al voltant meu. Em vaig sentir immersa en la trama d'un somni, com si ocupés de nou el temps i l'espai del meu antic jo. Vaig aferrar les reixes amb els dits amb més força i, en algun lloc ben endins meu, vaig reconèixer aquell gest, un gest que havia fet temps enrere. La pell dels meus palmells ho recordava. Jo ho

recordava. Era un dia assolellat, la càlida brisa jugava amb la vora del meu vestit —el meu millor vestit—, i veia de cua d'ull l'alta ombra de la mare. La mirava de reüll mentre ella observava el castell, la silueta llunyana i fosca de l'horitzó. Jo tenia set, calor, volia nedar a l'estany ondulant que es veia a través del reixat; volia banyar-me amb els ànecs, les becades i les libèl·lules que planaven entre els joncs de les ribes.

—Mama —recordo haver dit, però ella no va respondre—. Mama!

Es va girar cap a mi, i per un instant no vaig veure ni una espurna de reconeixement en les seves faccions. Una expressió que no podia comprendre les mantenia captives. Era una estranya, una dona adulta amb uns ulls que amagaven secrets. Ara tinc paraules per descriure aquella estranya amalgama —penediment, tendresa, pena, nostàlgia—, però aleshores em va desconcertar. I encara més quan vaig sentir que deia:

—He comès un error. No hauria d'haver vingut. Ja és massa tard.

Suposo que no li devia respondre, almenys no en aquell instant. No entenia què volia dir, i, abans que pogués preguntar-l'hi, em va agafar per la mà i em va arrossegar pel camí fins al cotxe, amb tanta força que em va fer mal a l'espatlla. Llavors vaig percebre el seu perfum que, barrejat amb l'aire abrasador del dia i les olors desconegudes del camp, s'havia tornat més penetrant i lleugerament més àcid. Va engegar el motor i vam tornar a la carretera. Jo mirava per la finestra una parella de pardals quan el vaig sentir: el mateix plor espantós d'aquell dia en què va rebre la carta de la Juniper Blythe.